

OBSAH

Úvod	11
Úvod k 2. vydání	13
Seznam zkratk	15
Část 1 – Instucionální systém Evropské unie	
1. kapitola – Vývoj evropské integrace	19
1.1 Poválečné ekonomické integrační aktivity	19
1.1.1 Založení Evropských společenství	19
1.1.1.1 Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO)	20
1.1.1.2 Evropské hospodářské společenství (EHS)	21
1.1.1.3 EURATOM	22
1.1.2 Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)	22
1.1.3 Evropský hospodářský prostor (EHP)	23
1.2 Politické integrační aktivity	24
1.2.1 Evropské obranné společenství (EOS)	24
1.2.2 Rada Evropy	25
1.2.3 Západoevropská unie (ZEU)	26
1.3 Rozšiřování a upevňování integrace	27
1.3.1 Širší politický kontext	27
1.3.2 Jednotný evropský akt	29
1.3.3 Schengenský systém	31
1.3.4 Smlouva o Evropské unii	31
1.3.5 Země střední a východní Evropy	32
2. kapitola – Orgány a instituce Evropské unie	36
2.1 Funkční aspekty	36
2.2 Základní orgány Evropské unie	38
2.2.1 Evropský parlament	38
2.2.2 Evropská rada	41
2.2.3 Rada	42
2.2.4 Evropská komise	44
2.2.5 Soudní dvůr Evropské unie (Evropský soudní dvůr)	47
2.2.6 Evropská centrální banka	49
2.2.7 Účetní dvůr	50
2.3 Další instituce Evropské unie	50
2.3.1 Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů	50
2.3.2 Evropská investiční banka	51
2.4 Evropský veřejný ochránce práv (ombudsman)	51
Část 2 – Právo Evropské unie a jeho prameny	
3. kapitola – Právo Evropské unie	55
3.1 Pojem evropské právo	55

3.2	Lisabonská smlouva	58
3.3	Dělba pravomocí	61
3.4	Prameny unijního práva	62
3.4.1	Primární právo Evropské unie	63
3.4.2	Právní akty Evropské unie	63
3.4.2.1	Nařízení	65
3.4.2.2	Směrnice	65
3.4.2.3	Rozhodnutí	66
3.4.2.4	Doporučení a stanoviska	66
3.4.3	Mezinárodní smlouvy	67
3.4.4	Obecné zásady práva Evropské unie	67
3.4.5	Judikatura Evropského soudního dvora	69
3.5	Zahraníční politiky Evropské unie	69
4.	kapitola – Některé základní unijní instituty	72
4.1	Acquis Evropské unie	72
4.2	Harmonizace práva	75
4.3	Zásady subsidiarity a proporcionality	76
4.4	Posílená spolupráce	77
 Část 3 – Ochrana základních práv v Evropské unii		
5.	kapitola – Výklad unijního systému	83
5.1	Základní východiska	83
5.2	Občanství Evropské unie	85
5.3	Systém ochrany základních práv v Evropské unii	86
5.3.1	Geneze systému	86
5.3.2	Prameny základních práv	89
5.4	Listina základních práv EU	90
5.4.1	Vypracování Listiny	90
5.4.2	Právní dimenze Listiny	91
5.5	Komentář vybraných základních práv Listiny	94
5.5.1	Ochrana osobních údajů	94
5.5.1.1	Evropský inspektor ochrany údajů	97
5.5.2	Zákaz diskriminace	100
5.5.3	Právo na řádnou správu	102
5.5.4	Právo na přístup k dokumentům	103
5.6	Další vybraná práva	104
5.7	Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA)	107
5.8	Ambivalentní role státu	108
 Část 4 – Volný pohyb osob a jeho bezpečnostní aspekty		
6.	kapitola – Volný pohyb osob	115
6.1	Základní úprava a charakteristika	115
6.2	Výjimky pro Spojené království a Irsko	118

6.3	Směrnice o volném pohybu	119
6.3.1	Omezení z bezpečnostních důvodů (výjimky).....	121
6.3.2	Poznámky k judikatuře	123
6.4	Zaměstnávání ve veřejné správě	124
6.5	Bezpečnostní výhrady u dalších svobod.....	127
7.	kapitola – Realizace společné azylové politiky	130
7.1	Vývoj azylové politiky od Schengenu po Dublin.....	130
7.2	Nařízení k azylu (Dublin III)	131
7.3	Tzv. kvalifikační a procedurální směrnice.....	134
7.4	Azyl pro občany Evropské unie	139
7.5	Institucionální zajištění	140
7.5.1	Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO)	140
7.5.2	EURODAC	141
7.5.3	Azylové, migrační a bezpečnostní fondy	143
7.6	Problémy řešení současné migrační krize.....	144
Část 5 – Institut prostor svobody, bezpečnosti a práva		
8.	kapitola – Charakteristika oblasti.....	153
8.1	Historie vytvoření institutu.....	153
8.1.1	Vývoj před institucionalizací.....	153
8.1.2	Amsterodamská smlouva	155
8.1.3	Tzv. amsterodamský cíl	157
8.2	Základní koncepční dokumenty	161
8.2.1	Strategické směry 2020	161
8.2.1.1	Hlavní body dokumentu	161
8.2.1.2	Strategická agenda pro Evropskou unii	165
8.2.1.3	Závěrečné poznámky.....	166
8.2.2	Evropský program pro bezpečnost.....	168
8.2.2.1	Zlepšení spolupráce v oblasti bezpečnosti	168
8.2.2.2	Posílení pilířů činnosti Evropské unie	170
8.2.2.3	Tři priority programu.....	172
8.2.2.4	Závěrečné poznámky.....	176
8.3	Vnitřní bezpečnost Evropské unie.....	177
8.3.1	Funkční pojmové vymezení	177
8.3.2	Institut vnitřní bezpečnosti Evropské unie.....	180
8.4	Zakotvení v Lisabonské smlouvě	183
8.4.1	Základní změny	183
8.4.2	Obecná ustanovení.....	185
8.4.3	Politiky týkající se kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalectví	188
8.4.3.1	Kontrola na hranicích	188
8.4.3.2	Společná azylová politika	189
8.4.3.3	Společná přistěhovalecká politika	190

8.4.4	Justiční spolupráce v občanských věcech	191
8.4.5	Justiční spolupráce v trestních věcech	192
8.4.5.1	Základní pravidla spolupráce	192
8.4.5.2	EUROJUST	196
8.4.6	Policejní spolupráce	196
8.5	Změny v legislativním procesu	199
8.6	Emergency brakes	200
8.7	Výjimky pro členské státy	201
8.7.1	Spojené království a Irsko	202
8.7.2	Dánsko	203
8.7.3	Protokol o schengenském acquis začleněném do rámce EU	204
8.8	Závěrečné poznámky	205

Část 6 – Nástroje aplikované v policejní spolupráci

9. kapitola – Schengen	211	
9.1	Vznik schengenského systému	211
9.2	Etiologie právních aspektů Schengenu	214
9.3	Schengenská prováděcí úmluva	217
9.4	Schengenský hraniční kodex	218
9.5	Schengenský informační systém (SIS)	223
9.5.1	Účel systému	223
9.5.2	Technická architektura a provozování SIS	225
9.5.3	Druhy záznamů a údajů v SIS	226
9.6	Vízový informační systém (VIS)	228
9.7	Vízový kodex	232
9.8	Agentura Evropské unie eu-LISA	236
9.9	Policejní spolupráce	238
9.10	Justiční spolupráce v trestních věcech	241
9.11	FRONTEX – Evropská pohraniční a pobřežní stráž	242
9.11.1	Vznik původní agentury FRONTEX	242
9.11.2	Integrovaná správa hranic	243
9.12	Evropská pohraniční a pobřežní stráž	245
9.12.1	Hlavní kontury fungování nové agentury	247
9.12.2	Zásahy rychlé reakce na hranicích	249
9.12.3	Politika navracení	250
9.12.4	Další relevantní aspekty činnosti nového Frontexu	252
9.13	Evropské jednotky pohraniční stráže	255
10. kapitola – Europol	257	
10.1	Vznik Europolu	257
10.2	Právní základ a poslání Europolu	258
10.2.1	Úprava v Lisabonské smlouvě	258
10.2.2	Nařízení Rady o Europolu	260
10.2.2.1	Cíle a úkoly činnosti Europolu	261
10.2.2.2	Mandát Europolu a jeho cíle	263

10.2.3	Organizace Europolu	264
10.3	Spolupráce mezi členskými státy a Europolem	265
10.4	Vztahy Europolu s dalšími subjekty	266
10.5	Informační systém Europolu	268
10.6	Ochrana osobních údajů	270
10.7	Závěrem	273
11. kapitola	– Agentura CEPOL	275
11.1	K vývoji policejního vzdělávání v rámci Evropské Unie	275
11.2	Právní úprava	276
11.3	Organizace agentury CEPOL	278
12. kapitola	– Průmská smlouva	281
12.1	Obsah a právní charakter smlouvy	281
12.2	Začlenění Průmské smlouvy do právního rámce Evropské unie	283
13. kapitola	– Interpol	288
13.1	Vznik Interpolu	288
13.2	Institucionální a funkční stránka	289
13.3	Telekomunikační síť	292
13.4	Prostředky spolupráce	293
13.5	Interpol v boji s terorismem	295
13.6	NCB – Interpol Praha	296
Část 7 – Nástroje justiční spolupráce		
14. kapitola	– Europeizace trestního práva	301
14.1	Vývoj justiční spolupráce v trestních věcech	301
14.2	Europeizace trestního práva	302
14.3	Závěrečné poznámky a vývody	305
15. kapitola	– Úmluva Evropské unie o právní pomoci	308
15.1	Obsah a zaměření úmluvy	308
15.2	Společné vyšetřovací týmy	311
15.3	Evropský vyšetřovací příkaz	313
15.3.1	Úvodní vstup	313
15.3.2	Prováděcí lhůty a důvody k odmítnutí příkazu	314
15.3.3	Další vlastnosti příkazu	316
15.3.4	Závěrečné poznámky	317
16. kapitola	– Eurojust a Evropská soudní síť	320
16.1	EUROJUST	320
16.1.1	Právní základ	320
16.1.2	Působnost a operativní pravomoci Eurojustu	321
16.1.3	Struktura a organizace Eurojustu	323
16.1.4	Závěrečné vývody	326
16.2	Evropská soudní síť	327
16.3	Úřad evropského veřejného žalobce	329

16.3.1	Etiologie vzniku	329
16.3.2	Projekt Corpus Juris	331
16.3.3	Úřad evropského veřejného žalobce	332
16.3.4	Struktura a organizace úřadu	333
16.3.5	Pravomoci úřadu, výkon a postupy	335
16.3.6	Postupy při vyšetřování a trestním stíhání	336
16.3.7	Některá pravidla pro trestní stíhání	337
16.3.8	Ochrana údajů, specifika a tzv. právo na přístup	339
16.3.9	Shrnutí a závěry	344
17.	kapitola – Evropský zatýkací rozkaz	347
17.1	Základní právní aspekty	347
17.2	Zásadní atributy a změny	349
18.	kapitola – Ochrana finančních zájmů Evropské unie	353
18.1	Základní právní úprava	353
18.1.1	Úprava v primárním právu	353
18.1.2	Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství	354
18.1.3	Úloha Účetního dvora	356
18.1.4	Podvody s eurem	356
18.2	OLAF	358
18.3	AFCOS	360
Část 8 – Další oblasti spolupráce		
19.	kapitola – Oblasti související	365
19.1	Celní spolupráce	365
19.2	Civilní ochrana	368
19.2.1	Právní základ a charakteristika	368
19.3	Zvládání přeshraničních krizí	372
19.3.1	Poznámky k bezpečnostní a obranné politice Evropské unie ...	372
19.3.2	Prioritní oblasti zvládání krizí	375
19.3.2.1	Policie	375
19.3.2.2	Posílení právního státu (rule of law)	376
19.3.2.3	Civilní správa	377
19.3.2.4	Civilní ochrana	377
19.4	Exkurs: EUROGENDFOR (Evropské četnické síly)	378
19.4.1	Vznik	379
19.4.2	Charakteristika	379
19.4.3	Organizační uspořádání a působení	380
19.4.4	Nasazení	381

Část 9 – Evropská unie v boji s terorismem

20. kapitola – Bezpečnost Evropské unie	
(na pozadí bezpečnosti globální)	385
20.1 Obecná charakteristika bezpečnostní situace	385
20.2 Bezpečnost Evropské unie	387
20.2.1 Bezpečnost Evropské unie jako součást transatlantické bezpečnosti	387
20.2.2 Problematičnost opatření Evropské unie	392
20.3 Hlavní světoví aktéři	393
20.4 Islamistický terorismus a jeho projevy	394
20.4.1 Nový fenomén terorismu – tzv. Islámský stát	397
20.4.1.1 Proces etatizace Islámského státu	398
20.4.1.2 Náhled prizmatem mezinárodního práva	399
20.5 Pracovní vymezení pojmu terorismus	403
20.6 Přístupy USA v boji s terorismem	404
20.7 Závěrečné poznámky a premise	407
21. kapitola – Protiteroristické nástroje Evropské unie	411
21.1 Instrumenty mezinárodního práva	411
21.2 Protiteroristická opatření Evropské unie	414
21.2.1 Zásadní politické přístupy a opatření Evropské unie	414
21.2.2 Typologie a základní koncepce	415
21.3 Úprava v evropském právu	417
21.4 Protiteroristické nástroje Evropské unie	418
21.5 Politické nástroje Evropské unie	420
21.5.1 Evropská bezpečnostní strategie (2003)	420
21.5.2 Prohlášení k boji proti terorismu (Madrid – 2004)	422
21.5.3 Akční plán EU na boj proti terorismu (2004)	423
21.5.4 Prohlášení Rady k útokům v Londýně (2005)	424
21.5.5 Strategie EU pro boj proti terorismu (2005)	425
21.5.6 Akční plán EU boje proti terorismu (2006)	427
21.5.7 Strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů (2005)	427
21.6 Nástroje v oblasti civilní ochrany	429
22. kapitola – Nová opatření Evropské unie	433
22.1 Směrnice o boji proti terorismu (2017)	433
22.2 Směrnice o opatřeních proti praní peněz a financování terorismu	437
22.3 Akční plán EU ohledně střelných zbraní a výbušnin	439
23. kapitola – Možnosti derogace základních práv	442
23.1 Nástroje Rady Evropy	442
23.2 Derogace podle Listiny základních práv EU	444

Příloha	447
Summary	449
Literatura	450
O autorovi	465
Věcný rejstřík.....	466